

'Verschoningsrecht moet tegen het licht'

Uit het onderzoek van de parlementaire werkgroep verweving onderwereld/bovenwereld, gepresenteerd in oktober, blijkt niet dat er binnen de advocatuur sprake is van systematische betrokkenheid bij criminaliteit. 'Maar voor degenen die kwaad willen is veel mogelijk.' Dit zei Cisca Joldersma op 9 december tijdens een studiedag van het Centre for information and Research Organised Crime (CIROC) aan de Vrije Universiteit van Amsterdam.

Foto: Tessa Postuma de Boer/Hollandse Hoogte

Cisca Joldersma

.....
Patrick Pouw
.....

Joldersma is CDA-Kamerlid en voorzitter van de parlementaire werkgroep. Volgens het Kamerlid zijn die 'mogelijkheden' vooral het gevolg van het ontbreken van structureel toezicht en regie. Daarom moet een nieuwe landelijke fraude- en integriteitscoördinator, in de top van justitie, ervoor zorgen

dat er structureel toezicht komt op de verwevenheid van de onderwereld en de bovenwereld. Nu is er namelijk veel te weinig transparantie: 'Soms wil men informatie niet delen, soms zijn er wettelijke bezwaren tegen het delen ervan.' Met een coördinator zou er beter zicht komen op criminele activiteiten die door advocaten zelf ontplooid of afgeschermd worden.

Joldersma sprak aanvankelijk grappend over de advocatuur.

Haar werkgroep was nogal voorzichtig geweest over de beroepsgroep in het rapport 'Verwevenheid van de bovenwereld met de onderwereld,' zei ze. 'Anders zouden we een reeks rechtszaken krijgen.' In het rapport komt de advocatuur niettemin herhaaldelijk voor. 'Integer geachte personen' als advocaten zijn betrokken bij witwaspraktijken op de vastgoedmarkt en 'leveren als specialist of als deskundige soms een bijdrage aan de afscherming van illegale activiteiten vanwege de schijn van betrouwbaarheid', schrijft de parlementaire werkgroep. Mistanden binnen de beroepsgroep zijn 'slechts bij toeval bekend geworden en het is onbekend of ze als top van de ijsberg moeten worden gezien'. Onderzoeken die de advocatuur zelf initieert naar de integriteit van advocaten 'duren veel te lang', en de integriteit van advocaten blijft 'onderbelicht in de opleiding'. Er is bovendien kritiek op de rol van de deken: 'het signaleren van en ingrijpen bij foute advocaten laat nog te wensen over'.

Dat eerdere onderzoek

Ook tijdens de CIROC-studiedag was Joldersma kritisch over advocaten die volgens haar niet altijd schone handen hebben. Ze verwees naar eerder onderzoek van de commissie-Van Traa in de jaren negentig, waaruit bleek dat advocaten 'incidenteel' betrokken zijn bij criminele activiteiten. Maar, stelde Joldersma, 'blijkbaar zijn we niet in staat geweest die gelegenheidsstructuur te ontmantelen en de kop in te drukken'.

Volgens Joldersma is een betere 'regie' essentieel. Instanties

moeten informatie makkelijker en sneller met elkaar kunnen delen, zodat sneller en beter kan worden ingegrepen. De nieuw aan te stellen landelijke fraude- en integriteitscoördinator, met uitgebreide bevoegdheden, moet daarbij het voortouw nemen. 'Deze coördinator moet over de grenzen van de bestuurlijke, strafrechtelijke, fiscale en tuchtrechtelijke kolommen heen kunnen werken,' schreef de parlementaire werkgroep daar al over.

Volgens Joldersma is verder extern onderzoek nodig naar 'informatieschotten' die helder toezicht belemmeren. Daarnaast is externe regulering en beter toezicht nodig op onder meer de advocatuur.

Spoedcollege frauderen

Het verschoningsrecht voor advocaten heeft volgens Joldersma 'wel degelijk een belangrijke functie'. 'Maar we moeten wel kijken naar de reikwijdte ervan.' Ze pleitte net als in het rapport voor een hoorzitting waar die reikwijdte van het verschoningsrecht en de geheimhoudingsplicht tegen het licht wordt gehouden. Ook daarmee moet beter inzicht worden gekregen worden in de grenzen tussen de onderwereld en de bovenwereld. Want die zijn lang niet altijd duidelijk, benadrukte Joldersma.

Dat bleek ook uit recent onderzoek van Barbra van Gestel, van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum van het ministerie van Justitie. Zij deed onderzoek naar illegale activiteiten in de woningsector, en concludeerde na het bestuderen van twaalf

straf dossiers dat daarbij in meerderheid vanuit legale beroepsposities illegale activiteiten worden ontpleoid.

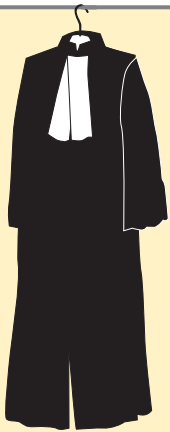
Frauderen is ook bepaald geen *rocket science*, hield vastgoed-professor Tom Berkhout zijn toehoorders al eerder voor. In een 'spoedcollege frauderen' benadrukte hij dat 'de basispatronen erg simpel zijn'. Om

fraude te voorkomen pleitte hij voor het structureel verzamelen en monitoren van data bij vastgoedtransacties.

Berkhout is echter geen voorstander van een overkoepelende organisatie die al die informatie beheert. 'Laat iedereen op z'n eigen data zitten.' Verwijzend naar de Jeugdzorg pleitte de vastgoedprofes-

sor voor een systeem waarbij instanties als gemeenten en politie 'rode vlaggen' in hun systemen zetten als zich opmerkelijke transacties en ontwikkelingen voordoen. Daarmee moeten die potentiële frauduleuze ontwikkelingen beter in de gaten kunnen worden gehouden, zodat er ook daadwerkelijk op gean-

ticipeerd kan worden, aldus Berkhout. Alle beschikbare informatie met elkaar delen vindt hij 'nog een behoorlijke stap', al was het maar omdat er 'vruchten aan transacties' zijn. 'Ideaal zou zijn alles te kunnen overzien, maar dat lijkt nog een stap teveel.'

Vervolgde advocaten

Stichting Advocaten voor Advocaten

Goed nieuws uit Beiroet

In een baanbrekend vonnis heeft de Libanese rechter beslist dat kritiek op de mensenrechtensituatie in Libanon wordt beschermd door het grondrecht van vrijheid van meningsuiting. Op 27 november 2008 is dr. Muhamad Mugraby, prominent advocaat en mensenrechtenactivist, vrijgesproken van 'minachting voor functionarissen van de Staat'. Mugraby werd van dit misdrijf beschuldigd omdat hij in 2003 een verklaring had afgelegd voor het Europees Parlement over ernstige misstanden binnen het Libanese justitiële apparaat.

Voor dezelfde feiten was Mugraby in 2004 ook al vervolgd, gearresteerd en gevangengezet. Na een storm van internationale protesten

heeft L4L een grote Nederlandse advocatendelegatie naar Libanon gestuurd en vervolgens werd hij door de militaire strafrechter vrijgesproken. Het is, ook in Libanon, niet toegestaan iemand tweemaal te vervolgen voor hetzelfde feit als hij de eerste keer onherroepelijk is vrijgesproken. Toch is dat gebeurd, in strijd met artikel 14 lid 7 van het BuPo-Verdrag. De uitkomst van deze tweede strafzaak tegen Mugraby geeft desondanks hoop voor de toekomst.

Het vonnis waarin Mugraby nu is vrijgesproken, heeft een principieel karakter. Mugraby heeft altijd volgehouden dat zijn kritiek op de Libanese autoriteiten slechts tot doel heeft de integriteit, onafhankelijkheid en effectiviteit van het justitiële

apparaat te bevorderen. De rechter heeft deze zienswijze van Mugraby aanvaard: 'Zijn betoog, in het kader van zijn presentatie (voor het Europees Parlement), ontbeert iedere minachting en kwalificeert als zowel wetenschappelijk als praktisch'. De rechter concludeert dat 'de verklaringen van de verdachte uitingen zijn van een juridische zienswijze, binnen de wettelijke kaders en zonder schending van wettelijke bepalingen.'

Dit vonnis is opmerkelijk, aangezien Mugraby al vele jaren het slachtoffer is van intimidatie en processen bij straf- en militaire rechtbanken. In al die gevallen wordt Mugraby aangevallen op zijn kritische houding ten opzichte van de Libanese autoriteiten in het algemeen en het justitiële apparaat in het bijzonder. Nu de rechter heeft geoordeeld dat Mugraby's verklaring voor het Europees Parlement geen minachting voor functionarissen van de Staat oplevert, zou hetzelfde moeten gelden voor alle overige gevallen waarin Mugraby en andere mensenrechtenstrijders het falen van de rechtsstaat in Libanon aan de kaak hebben

gesteld. Kortom, een hoopgevende ontwikkeling aan het einde van het jaar! Het lijkt er op dat hiermee de inspanningen van L4L van de afgelopen vier jaar vruchten beginnen af te werpen.

- Voor informatie over de situatie in Beiroet of over de Stichting Advocaten voor Advocaten: Adrie van de Streek info@advocatenvooradvocaten.nl, of www.stichtingadvocatenvooradvocaten.nl. Daar leest u ook hoe u donateur kunt worden. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).